

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งสรุปผลและข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ
 - 5.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 5.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร ซึ่งเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 10,516 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของทาโร ยามาเน่ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95.5% และความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 390 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปตามชุมชนต่างๆ ตามสัดส่วน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการวิจัยขึ้นเอง โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับประชาชนที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างในเขตเทศบาลตำบลตาจาง

อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.9870

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อขอหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยถึงนายกเทศมนตรีตำบลตาจ่ง เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลตาจ่ง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้วยตนเอง จำนวน 390 ฉบับ แล้วเก็บแบบสอบถามกลับคืนมาได้จำนวน 390 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

4.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลตาจ่ง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการเตรียมการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ด้านการวางแผนจัดทำแผนพัฒนาตำบล ด้านการนำแผนพัฒนาตำบลไปสู่การปฏิบัติ และด้านการติดตามประเมินผลตามแผนพัฒนาตำบล วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลตาจ่ง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลตาจ่ง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ มีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมต่อการจัดทำแผนพัฒนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเตรียมการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล และด้านการนำแผนพัฒนาเทศบาลไปสู่การปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับน้อย เมื่อเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำจะได้ดังนี้ ด้านการเตรียมการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ด้านการนำแผนพัฒนาเทศบาลไปสู่การปฏิบัติ ด้านการจัดทำแผนพัฒนา และด้านการติดตามประเมินผลตามแผนพัฒนาเทศบาล ตามลำดับ

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุดคือ ควรมีการจัดสรรงบประมาณในด้านการก่อสร้างถนนคอนกรีตในชุมชน รองลงมาคือ โครงการที่เสนอบรรจุเข้า

แผนพัฒนา ควรดำเนินการให้แล้วเสร็จทุกโครงการ และเทศบาลควรเข้าร่วมประชุมกับชุมชนทุกเดือนทุกชุมชนเพื่อทราบถึงความต้องการของประชาชน ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลตาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 4 ด้าน ทำให้ทราบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการทำแผนพัฒนาเทศบาลในเขตเทศบาลตำบลตาง มีแนวทางที่จะส่งเสริมและพัฒนาให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น และมีประเด็นที่ค้นพบอันเป็นข้อมูลให้เทศบาลตำบลตาง นำไปปรับปรุงและพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลของประชาชน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลตาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย แสดงให้เห็นว่าประชาชนในเขตเทศบาลตำบลตางยังไม่ให้ความสนใจในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ทำให้โครงการ / งาน กิจกรรมต่าง ๆ ที่เสนอไม่ตรงตามความต้องการของประชาชน ซึ่งอาจเป็นเพราะประชาชนในเขตเทศบาลตำบลตางโดยส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในประถมศึกษาหรือเทียบเท่าเป็นส่วนมาก ส่วนใหญ่จะปล่อยให้ทำหน้าที่ของผู้นำชุมชน และสมาชิกสภาเทศบาลที่ได้รับเลือกตั้งเข้าไปเป็นผู้นำเสนอโครงการและแผนพัฒนาเทศบาล ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ พวงทอง โพธาใหญ่ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับน้อย

2. เมื่อพิจารณาผลการวิจัยเป็นรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลตาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ มีดังนี้

2.1 ผลการวิจัยด้านการเตรียมการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลตาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้นำชุมชนในการร่วมประชุมประชาคมจัดทำแผนพัฒนา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการประชุมประชาคมในแต่ละครั้ง ประชาชนในชุมชนต้องการที่จะเสนอแนวทางการพัฒนาและความต้องการของตนเองเข้าบรรจุลงในแผนพัฒนาเทศบาล เพื่อขอขบประมาณจากเทศบาลในการพัฒนาชุมชนตนเองและในการประชุมประชาคมคัดเลือกคณะกรรมการวางแผนพัฒนาเทศบาล ทางผู้นำชุมชนได้ประกาศเชิญประชุมประชาคมและให้ทางหมู่บ้านเสนอรายชื่อประชาคมเข้าไป ทำให้ประชาชนบางท่านสนใจที่จะเข้า

ร่วมเสนอชื่อตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่แทนตนเอง เพื่อให้การสนับสนุนและให้ข้อมูลในการวางแผน และนำความรู้ความเข้าใจที่ได้รับจากการเป็นคณะกรรมการวางแผนพัฒนาเทศบาล ขั้นตอน การวางแผนและการทำงานของเทศบาลมาเผยแพร่ให้ประชาชนในหมู่บ้านและกลุ่มของตนเอง ทราบ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยรัตน์ สุขบรรณ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลยายแยม วัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า การเตรียมการจัดทำแผน มีส่วนร่วมอยู่ใน ระดับปานกลาง

2.2 ผลการวิจัยด้านการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลตาจ่ง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้ เนื่องจากประชาชนในชุมชนไม่ให้ความสำคัญในการวางแผนพัฒนา การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การจัดทำแผนพัฒนา ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจและไม่รับผลประโยชน์โดยตรงหรือ มองไม่เห็นประโยชน์ในภายภาคหน้าจากการที่จะเข้าร่วมกิจกรรมหรือกระบวนการการจัดทำ แผนพัฒนา อีกทั้งประชาชนส่วนใหญ่ในเขตเทศบาลประกอบอาชีพเกษตรกรรม การดำรงชีวิต ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ของตนเองและต้องดูแลผลผลิตทางการเกษตรของตนเอง จึงไม่สามารถเข้าร่วมประชุมได้อย่างต่อเนื่อง บางครั้งเกิดการเมื่อยล้าจากการประกอบอาชีพการเกษตรเพราะเป็น อาชีพที่ต้องใช้แรงงาน จึงต้องการพักผ่อนทำให้ขาดการประชุมประชาคม ซึ่งผลการวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทองสุข บรรดาศักดิ์ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองเยื้อง อำเภอบ้าน ใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา ท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองเยื้อง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้าน การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา มีส่วนร่วมในระดับน้อย

2.3 ผลการวิจัยด้านการเตรียมการนำแผนพัฒนาเทศบาลไปสู่การปฏิบัติ พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลตาจ่ง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมมีส่วนร่วม อยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในการเสียสละเวลา แรงงานใน การดำเนินงาน โครงการในชุมชน ทั้งนี้เพราะประชาชนสามารถเข้าร่วมกิจกรรม โครงการโดย ไม่เดือดร้อนเรื่องเงินทองหรือทรัพย์สินของตน และเทศบาลตำบลตาจ่งได้ดำเนินกิจกรรมให้ ประชาชนเป็นตัวแทนของชุมชน เพื่อเป็นคณะกรรมการในระดับต่าง ๆ เช่น คณะกรรมการจัดทำ แผนพัฒนา คณะกรรมการกำหนดราคากลาง คณะกรรมการตรวจรับงานจ้าง หรือคณะกรรมการ ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้ประชาชนที่ได้รับการคัดเลือกเป็นตัวแทนได้รับรู้และรับทราบแนว ทางการดำเนินกิจกรรมของเทศบาลตำบลตาจ่งเป็นอย่างดี อีกทั้งทางเทศบาลก็ได้จัดอบรม

ให้ความรู้กับคณะกรรมการในด้านต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน เช่น โครงการฝึกอบรมให้ความรู้คณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทนิษฐ์ เสาทอง (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผน ยุทธศาสตร์การพัฒนากองการบริหารส่วนตำบล อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากองการบริหารส่วนตำบล พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (การดำเนินการ) ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

2.4 ผลการวิจัยด้านการติดตามประเมินผลตามแผนพัฒนาเทศบาล พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมมีส่วนร่วม อยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจและไม่เห็นความสำคัญในการประเมินผล เนื่องจากเข้าใจว่าเมื่อโครงการเกิดขึ้นในหมู่บ้านของตนเองแล้ว ถือว่าการจัดทำแผนโครงการที่เสนอเข้ามาได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว และที่สำคัญ คือ ประชาชนส่วนใหญ่เข้าใจว่ากระบวนการติดตามและประเมินผลเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เทศบาลและเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการจัดทำแผน จึงทำให้ประชาชนให้ความสำคัญในการติดตามประเมินผลตามแผนพัฒนาน้อย ซึ่ง ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สายยันต์ ภิรมย์กิจ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทของเทศบาลตำบลหนองบัวระเหว ในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทเทศบาลในการสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ด้านการตรวจสอบและประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะประชาชนในเขตเทศบาลตำบลตาจางยังไม่ให้ความสนใจในกิจกรรมและการประเมินผลการดำเนินงานของเทศบาลเท่าที่ควร การแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นเกิดความล่าช้าไม่ตรงตามความต้องการของประชาชน และประชาชนขาดการประสานงานกับเจ้าหน้าที่เทศบาล

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรมีการจัดสรรงบประมาณในด้านการก่อสร้างถนนคอนกรีตในชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโครงสร้างพื้นฐานประกอบด้วยการคมนาคม ซึ่งจะทำให้มีเส้นทางติดต่อกันไปมาสะดวกและมีเส้นทางในการขนส่ง ผลผลิตทางการเกษตรจะช่วยอำนวยความสะดวกในการสัญจรไปมา นอกจากการสร้างถนนซึ่งประชาชนเชื่อว่าจะสร้างความเจริญเข้าหมู่บ้านของตนแล้ว ยังเป็นปัจจัยหลักที่ประชาชนต้องการให้มีน้ำใช้ในการทำการเกษตร โครงการที่เสนอบรรจุเข้าแผนพัฒนา ควรดำเนินการให้แล้วเสร็จทุกโครงการ เพราะจำนวนหมู่บ้าน/ชุมชนในเขตเทศบาลตำบลตาจางมีจำนวนมากและการพัฒนาที่ต้องทยอยทำไปเรื่อย ๆ โครงการที่เสนอไปนั้นอาจจะล่าช้าไม่ทันใจประชาชน และประชาชนในชุมชนต้องการให้ผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ของเทศบาลเข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนที่แท้จริง เพื่อให้ประชาชนได้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

จากการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า การมีส่วนร่วมอันประกอบด้วย ด้านการเตรียมการจัดทำ แผนพัฒนาเทศบาล ด้านการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ด้านการนำแผนพัฒนาเทศบาลไปสู่การ ปฏิบัติ และด้านการติดตามประเมินผลตามแผนพัฒนาเทศบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนโดยส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาหรือเทียบเท่า จึงยังไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา เทศบาลตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอแนะเพื่อให้เกิด ประโยชน์ในการนำไปเป็นข้อมูล ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 เทศบาลตำบลตาจาง ควรเพิ่มบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการให้รับผิดชอบ หน้าที่ของตนเองและมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนให้มากขึ้น โดยการออกประชาสัมพันธ์ การ ประชาคมด้วยตนเองและการประชาสัมพันธ์จากผู้นำชุมชน รวมทั้งทางสื่อต่าง ๆ เช่น แผ่นพับ ประชาสัมพันธ์ หอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน เป็นต้น โดยดำเนินกิจกรรมเชิงรุกและต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนเข้าใจการทำงานของเทศบาลที่กำลังทำอะไร อย่างไร แล้วจะเกิดประโยชน์หรือ ผลกระทบอย่างไรกับประชาชน เพื่อประชาชนจะได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงาน ของเทศบาล และเพื่อให้เกิดความโปร่งใส ประชาชนเกิดความภาคภูมิใจ เกิดความเชื่อมั่น เชื่อถือ เทศบาลมากขึ้น

1.2 เทศบาลตำบลตาจาง ควรมีการอบรม ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการติดตามประเมินผลแผนพัฒนา เพื่อให้ประชาชนเข้าใจว่ากระบวนการประเมินผล ไม่ใช่หน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ สมาชิกสภาเทศบาล หรือผู้นำชุมชนเพียงฝ่ายเดียว แต่ ประชาชนทุกคนสามารถร่วมติดตามประเมินได้

1.3 เทศบาลตำบลตาจาง ควรส่งเสริมให้ประชาชนได้เล็งเห็นความสำคัญในการ จัดทำแผนและการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของเทศบาล โดยการออกประชุมประชาคม สร้างความเข้าใจในทุกชุมชนเป็นประจำ เพื่อรับทราบแนวทางในการที่จะนำมาพัฒนาเทศบาล จัด งบประมาณให้กับทางชุมชน จัดการอบรมผู้นำท้องถิ่นเรื่องแผนพัฒนาเพื่อเป็นเครือข่ายสร้างความ เข้าใจกับประชาชน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลตาจาง

2.2 ควรศึกษาถึงความคาดหวังของประชาชนในการบริหารหรือปฏิบัติหน้าที่ของเทศบาลตำบลตาจาง เพื่อนำไปปรับปรุงให้ตรงตามความต้องการและความคาดหวังของประชาชนและความคาดหวังของประชาชน

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University